

5.700 ΕΙΔΗ, ΔΕΥΤΕΡΗ Η ΙΣΠΑΝΙΑ ΜΕ 500

«Απ' όλες τις χώρες της Ευρώπης η Ελλάδα είναι εκείνη η οποία φιλοξενεί τον μεγαλύτερο με διαφορά αριθμό ενδημικών ειδών. Ανάμεσα στα περίπου 5.700 είδη ανώτερων φυτών, περίπου τα 750 δεν υπάρχουν πουθενά εκτός των πολιτικών συνόρων της χώρας: σχεδόν ένα στα οκτώ.

Η Ισπανία έρχεται δεύτερη με 500 ενδημικά φυτά αν και είναι τέσσερις φορές μεγαλύτερη σε επιφάνεια από την Ελλάδα, παρατηρεί ο κορυφαίος μελετητής της ελληνικής χλωρίδας, ο Γερμανός καθηγητής Emer Werner Greuter (ομότιμος καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Βερολίνου), στο προλογικό σημείωμα μιας δίτομης έκδοσης για τα σπάνια και απειλούμενα φυτά της Ελλάδας. Πρόκειται για το περίφημο βιβλίο «Ερυθρών δεδομένων», που επιμελήθηκε τριμελής επιστημονική επιτροπή και υποστήριξαν-συνέγραψαν μέλη της Ελληνικής Βοτανολογικής Εταιρείας, συνολικά 89 άτομα, από τα οποία 74 Έλληνες και 15 αλλοδαποί.

Από τα 300 απειλούμενα είδη και υποείδη της ελληνικής χλωρίδας τα 204 αναφέρονται για πρώτη φορά.

Το βιβλίο «Ερυθρών δεδομένων» είναι μια εκδοτική προσπάθεια που δεν αποτελεί χρήσιμο εργαλείο μόνο για δασολόγους, γεωπόνους, αρμόδιους φορείς, αλλά και για τους φυσιολάτρες και τους φοιτητές. Όσο για τους αναγνώστες που θα πέσει στα χέρια τους αυτή η έκδοση, θα έχουν την ευκαιρία να προσεγγίσουν τα περιλαμβανόμενα είδη του φυτικού κόσμου της χώρας μας, αναφέρει ο ομότιμος καθηγητής Δημήτρης Φοίτος του Πανεπιστημίου Πατρών, που θεωρεί ότι το «κόκκινο βιβλίο» είναι γνώση και συνάμα δύναμη. Μια δύναμη που πρέπει να χρησιμοποιηθεί για να προστατευθεί η κληρονομιά των φυτών της Ελλάδας και όχι για να καταστραφεί.

Ο υψηλός αριθμός των αυτόχθονων ειδών της ελληνικής χλωρίδας φέρνει την Ελλάδα να έχει εξέχουσα θέση ανάμεσα σε άλλες ευρωπαϊκές.

Η χλωρίδα της Δανίας συνίσταται από περίπου 1.300 είδη και της Μεγάλης Βρετανίας από περίπου 2.200.

Ο πλούτος της ελληνικής χλωρίδας οφείλεται, όπως μας εξηγούν οι Δ. Φοίτος και η συνάδελφός του καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Πατρών κ. Καμάρη, στον συνδυασμό διαφόρων παραγόντων γεωιστορικών και οικολογικών με αποτέλεσμα την επιβίωση πολλών ειδών, τον εμπλουτισμό της χλωρίδας με είδη που μετανάστευσαν στον ελλαδικό χώρο από την κεντρική Ευρώπη, κυρίως κατά την περίοδο των παγετώνων, άλλα από την Ανατολία και αλλού.

Η πρώτη σοβαρή μελέτη των φυτικών οργανισμών γενικότερα και της ελληνικής χλωρίδας ειδικότερα αρχίζει ήδη από τους κλασικούς χρόνους με τον Θεόφραστο τον Ερέσιο, πατέρα της βοτανικής (370-286 π.Χ.). Στο έργο του «Περί φυτών ιστορία» επιχειρεί την πρώτη συστηματική διάκριση των φυτών σε δένδρα, θάμνους, φρύγανα και πόες, περιγράφοντας πολυάριθμα είδη από τον ελλαδικό χώρο, αλλά και από διάφορες περιοχές της Μικράς Ασίας.

Πολύτιμος σύμβουλος στη θεραπευτική ήταν το έργο του Πεδανίου Διοσκουρίδη «Αναζαρβέως». Γεννήθηκε τον πρώτο αιώνα προ Χριστού και θεωρείται ο θεμελιωτής της

φαρμακογνωσίας. Στον «Περί Ιατρικής λόγο» περιέλαβε 600 είδη φυτών, τα οποία συνέλεγε κατά τα ταξίδια του στην Ελλάδα, στην Ιταλία και τη Μικρά Ασία.

Κατά τον 18ο αιώνα είχε αρχίσει ήδη η περίοδος του ιδιαίτερου ενδιαφέροντος ξένων περιηγητών για την Ελλάδα και την Ανατολία. Τον 19ο αιώνα επισκέφθηκε την Ελλάδα ο Theodore Heldreich, γερμανικής καταγωγής, ο οποίος άφησε ανεξίτηλη τη σφραγίδα του στη γνώση της ελληνικής χλωρίδας. Εξερεύνησε πολυάριθμες περιοχές της χώρας μας και ορισμένες ακτές της Μικράς Ασίας, δημιουργώντας τη μεγαλύτερη συλλογή φυτών, περιγράφοντας περί τα 700 νέα είδη.

Σύγχρονός του ο Θεόδωρος Ορφανίδης, καθηγητής Βοτανικής στο Πανεπιστήμιο Πατρών το 1850, που συνέβαλε και ως πανεπιστημιακός δάσκαλος στην εκπαίδευση των φοιτητών. Με τον Heldreich εξερεύνησε νωρίτερα και περιοχές που βρίσκονταν υπό τουρκικό ζυγό.

Σήμερα οι ερευνητές έχουν καταλήξει ότι το ποσοστό των ελληνικών ενδημικών ειδών ανέρχεται στο 13,2%. Ειδικά ο χώρος του Αιγαίου χαρακτηρίζεται ένα φυσικό εργαστηριακό περιβάλλον. Ο ελλαδικός χώρος χωρίζεται σε 13 χλωριδικές περιοχές: 1) Κρήτη - Κάρπαθος, 2) Κυκλάδες, 3) «Ανατολικές νήσοι» του Αιγαίου, 4) «Δυτικές νήσοι» του Αιγαίου, 5) Βόρειες νήσοι του Αιγαίου, 6) Πελοπόννησος, 7) Στερεά Ελλάδα, 8) Ιόνιοι νήσοι, 9) Νότια Πίνδος, 10) Βόρεια Πίνδος, 11) Ανατολική κεντρική περιοχή, 12) Βόρεια κεντρική περιοχή, 13) Βορειοανατολική περιοχή.

Οι κατηγορίες απειλής των ειδών έγιναν, σύμφωνα με τα κριτήρια της διεθνούς ένωσης για τη διατήρηση της φύσης (IUCN). Αρχίζουν από το εξαφανισθέν, από το οποίο έχει εκλείψει και το τελευταίο άτομό του, και κλείνουν με το μη αξιολογηθέν, που θεωρείται το είδος το οποίο δεν έχει μέχρι τώρα αξιολογηθεί με βάση κριτήρια της IUCN. Μεσολαμβάνουν επτά κατηγορίες, μεταξύ των οποίων και το κινδυνεύον, το τρωτό. Και κλείνουμε το σημείωμα αυτό με την ευχή των επιστημόνων που συμμετείχαν, αλλά και της τριμελούς Επιτροπής Είδους που αποτελείται από τους καθηγητές Φοίτο, Κωνσταντινίδη και την καθηγήτρια Καμάρη, «η γνώση είναι δύναμη, χρησιμοποίησε τη δύναμη αυτού του βιβλίου για να προστατεύσεις την κληρονομιά των φυτών της Ελλάδας και όχι για να την καταστρέψεις».

*

Υπεύθυνος: Επιμέλεια: ΦΙΛΗΣ ΚΑΪΤΑΤΖΗΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 26/7/2010